2. ÖĞRENME ALANI

EVİMİZ DÜNYA

7. Sınıf Sosyal Bilgiler · Etkinlik Föyü

2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

Adı Soyadı:	Sınıf / No:	Tarih:

KONU 1

Küreselleşmenin İnsan ve Toplum Hayatına Etkisi

SB.7.2.1 Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme.

KONU 2

Bölgesel ve Küresel Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü

SB.7.2.2 Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme.

A Açık Uçlu Sorular	B Boşluk Doldurma	C Doğru – Yanlış	D Eşleştirme	E Görsel Okuma	F Karşılaştırma
G Örnek Olay	H Günlük Yaşam	I Problem Çözme	J Çoktan Seçmeli	K Öz Değerlendirme	✓ Cevap Anahtarı

Nasıl çalışmalıyım? Etkinliklere başlamadan önce iki konunun konu notlarını gözden geçir. Grafikleri ve fotoğrafları dikkatle incele; bazı soruların ipuçları görsellerin içinde. Unutma: Küreselleşme “tamamen iyi” ya da “tamamen kötü” değildir; cevaplarında iki yönü de düşün. Föyün sonundaki öz değerlendirme tablosunu doldurmayı unutma.

A AÇIK UÇLU SORULAR

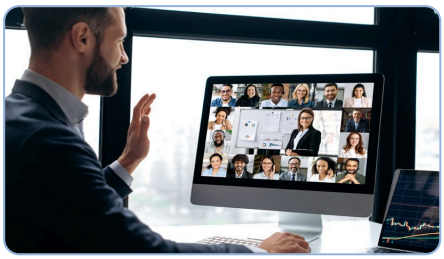
Hatırla, açıkla, örnekle ve yorumla.

1 Dünya dev bir köy mü?

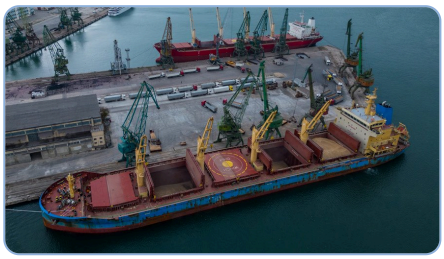
SB.7.2.1

Görsel 1

Görsel 2

Görsel 3

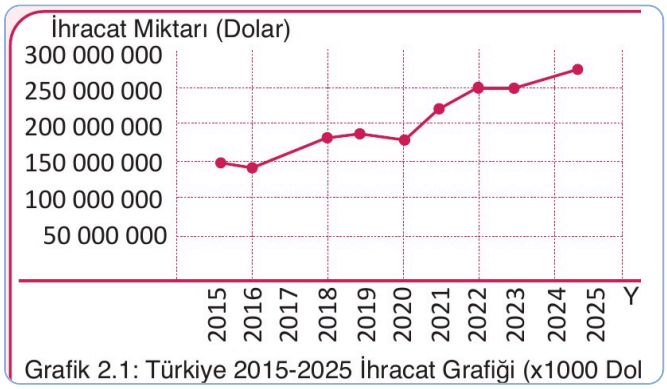
a) Küreselleşme nedir? Kendi cümlelerinizle tanımlayınız.

b) Görsellerdeki gelişmeler dünyanın "dev bir köye" dönüşmesine nasıl katkı sağlamıştır? Her görsel için bir cümle yazınız.

c) Görsel 1'deki gelişme bir alanda fırsat, başka bir alanda tehdit olabilir. Bir fırsat ve bir tehdit yazınız.

2 Türkiye'nin ihracatı

SB.7.2.1

Türkiye 2015–2025 ihracat grafiği (Kaynak: TİM)

a) 2015–2025 yılları arasında Türkiye'nin ihracatı genel olarak nasıl değişmiştir?

b) Grafikte 2020 yılında ihracatta bir düşüş görülmektedir. Bu yıl dünyada yaşanan hangi gelişme bu düşüşte etkili olmuş olabilir?

c) Bu durum "kelebek etkisi" kavramıyla nasıl açıklanabilir?

3 Sofralarımızdaki değişim

SB.7.2.1

Kültürel miras ögelerimiz

> Eskiden ülkemizde pek bilinmeyen pizza, çizgi filmler ve reklamlar aracılığıyla tanındı. Bugün pide ve lahmacunun yanında yaygın bir tüketim maddesi hâline geldi. Benzer şekilde bazı yabancı kelimeler, kıyafetler ve eğlence alışkanlıkları da günlük hayatımıza girdi.

a) Metindeki örnek küreselleşmenin hangi alandaki etkisini göstermektedir?

b) Kültürel etkileşimin olumlu bir sonucunu ve kültürel yozlaşmanın bir tehlikesini yazınız.

c) Kültürel yozlaşmadan korunmak için neler yapabiliriz? İki örnek yazınız.

4 Yurtta sulh, cihanda sulh

SB.7.2.2

Barış ve dostluk

> *"Yurtta sulh, cihanda sulh."*
> **— Mustafa Kemal Atatürk**

a) Atatürk bu sözüyle Türkiye'nin dış politikasının nasıl yürütülmesini istemiştir?

b) Türkiye'nin bu ilkeye uygun barışçıl uygulamalarından üç örnek yazınız.

5 Yerini yurdunu bırakmak zorunda kalanlar

SB.7.2.2

Yola çıkan bir aile

Barınma merkezinde yaşam

a) Mülteci kimdir? İnsanları ülkelerini terk etmeye zorlayan nedenlerden üçünü yazınız.

b) Fotoğraflardan da yararlanarak mültecilerin karşılaştığı sorunları yazınız.

c) Türkiye, ülkesine gelen mülteciler için hangi çalışmaları yapmaktadır?

6 Isınan dünya

SB.7.2.2

Tehdit altındaki dünya

a) Küresel ısınmanın nedenlerinden üçünü yazınız.

b) Küresel ısınmanın sonuçlarından üçünü yazınız.

c) Küresel ısınma neden tek bir ülkenin çözebileceği bir sorun değildir? Türkiye'nin bu konudaki iki adımını yazınız.

B BOŞLUK DOLDURMA

Kelime havuzundaki kavramları uygun boşluklara yaz. İki kavram artacak.

KELİME HAVUZU

küreselleşme · kelebek etkisi · dezenformasyon · kültürel yozlaşma · popüler kültür · Hyperloop · diplomasi · arabuluculuk · mülteci · soydaş · küresel ısınma · empati

1. Ülkelerin, toplumların ve bireylerin ekonomi, kültür, sağlık, iletişim ve teknoloji alanlarında birbirine yaklaşması ve bütünleşmesine _____ denir.

2. Dünyanın bir ucundaki küçük bir olayın zincirleme etkiyle tüm dünyayı etkileyebilmesine _____ denir.

3. Genel ağın yaygınlaşmasıyla ortaya çıkan yalan haber ve bilgi kirliliğine _____ denir.

4. Bir toplumun kendi âdetlerini, oyunlarını ve dilini unutup yabancı kültürlere bilinçsizce benzemesine _____ denir.

5. Sesin hızına yakın seyahat edilmesini sağlayacak geleceğin kapsül ulaşım sistemine _____ (hız yuvarı) denir.

6. Ülkelerin sorunlarını silahla değil; müzakere, elçiler ve resmî görüşmeler yoluyla barışçıl çözmesine _____ denir.

7. Anlaşmazlık yaşayan tarafların uzlaşması için tarafsız bir üçüncü ülkenin devreye girmesine _____ denir.

8. Yaşamı tehlikeye girdiği için ülkesini terk etmek zorunda kalan kişiye _____ denir.

9. Aynı soydan gelen, aynı kültürü, dili ve tarihî geçmişi paylaşan kişi veya topluluklara _____ denir.

10. Dünya'nın ortalama yüzey sıcaklığının uzun vadede artmasına _____ denir.

Artan kavramlar: Havuzda kullanmadığın iki kavramı yaz ve her biriyle anlamlı birer cümle kur.

C DOĞRU – YANLIŞ

İfade doğruysa "D", yanlışsa "Y" kutusunu işaretle. Yanlış ifadelerin doğrusunu altındaki satıra yaz.

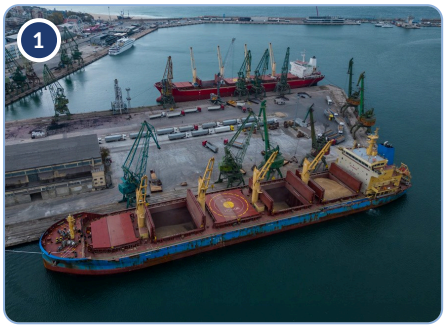
1	Küreselleşme yalnızca devletleri etkiler; günlük hayatımızı etkilemez.	D ☐	Y ☐
2	Ekonomik küreselleşme, yerel ve küçük esnafın büyük şirketlerle rekabet etmesini zorlaştırabilir.	D ☐	Y ☐
3	COVID-19 salgını, yüksek insan hareketliliği nedeniyle kısa sürede tüm dünyaya yayılmıştır.	D ☐	Y ☐
4	Küreselleşme "tamamen iyidir" ya da "tamamen kötüdür" şeklinde kesin bir yargıyla değerlendirilmelidir.	D ☐	Y ☐
5	Sıfır Atık Projesi, kaynakların hızla tükenmesine karşı geliştirilen bir çözüm yoludur.	D ☐	Y ☐
6	Bölgesel sorunlar, yalnızca bir kişinin kendi çabasıyla çözülebilir.	D ☐	Y ☐
7	Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması Ankara'da imzalanmıştır.	D ☐	Y ☐
8	Türkiye, BM çatısı altında barış gücü askerleri olarak çatışma bölgelerinde görev alır.	D ☐	Y ☐
9	Türkiye, başka ülkelere ekonomik çıkar elde etmek amacıyla yardım eder.	D ☐	Y ☐
10	Türkiye, 2053 yılı için net sıfır emisyon hedefini ilan etmiştir.	D ☐	Y ☐

D EŞLEŞTİRME

Fotoğrafları incele. Her açıklamanın yanındaki kutuya ilgili fotoğrafın numarasını yaz.

1 Küreselleşmenin etkilediği alanlar

SB.7.2.1

Ekonomi

Ulaşım

İletişim

Sağlık

Kültür

Çevre

a) Ürün çeşitliliği artar, fiyatlar düşer; ancak bir ülkedeki kriz tüm dünyayı sarsabilir. ☐

b) Mesafeler kısalır, ticaret ve turizm artar; ancak hastalıkların yayılma hızı da yükselir. ☐

c) Bilgi saniyeler içinde yayılır; ancak dezenformasyon ve siber suç riski artar. ☐

d) Yeni ilaç ve tedavi yöntemleri hızla yayılır; ancak salgınlar da çabuk yayılır. ☐

e) Farklı toplumlar birbirini tanır ve hoşgörü artar; ancak yerel gelenekler unutulabilir. ☐

f) Karbon salınımı ve küresel ısınma artar; uluslararası ortak çözümler gerekir. ☐

g) Bu alanlardan hangisinde küreselleşmenin etkisini kendi hayatında en çok hissediyorsun? Bir örnekle açıkla.

D · EŞLEŞTİRME (DEVAM)

2 Yardım yapan kurumlarımız

SB.7.2.2

1) **AFAD**

2) **Türk Kızılay**

3) **TİKA**

4) **Birleşmiş Milletler (BM)**

a) Eğitim, sağlık, kültür ve kalkınma projeleri yapar; hastane açar, su kuyusu kazar, Osmanlı eserlerini onarır. ☐

b) Yurt dışındaki sel, deprem gibi afetlerde arama-kurtarma ekipleri gönderir, acil çadır kurar. ☐

c) Türkiye'nin barış gücü ve insani yardım çalışmalarında iş birliği yaptığı uluslararası kuruluştur. ☐

d) Dünyanın dört bir yanına gıda kolisi, sıcak yemek, giyim, sağlık malzemesi ve su ulaştırır. ☐

3 Türkiye'nin rolleri

SB.7.2.2

Görsel 1

Görsel 2

Görsel 3

Görsel 4

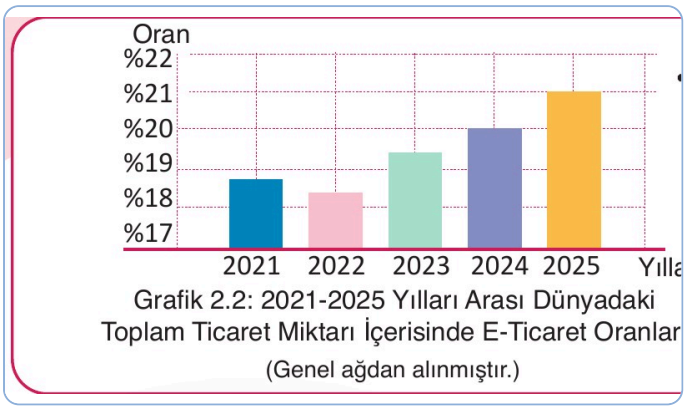
Rol	Görsel no	Bu role bir örnek daha yaz
Arabuluculuk (Tahıl Koridoru)		
İnsani yardım (İyilik Gemileri)		
Kalkınma desteği (hastane, su kuyusu)		
Mültecilere destek (barınma)		

E GÖRSEL OKUMA VE YORUMLAMA

Grafikleri ve fotoğrafları dikkatle incele; gördüklerinden yola çıkarak çıkarım yap.

1 E-ticaret grafiği

SB.7.2.1

Dünyada toplam ticaret içinde e-ticaretin payı (2021–2025)

a) Grafiğe göre e-ticaretin payı 2022'den 2025'e nasıl değişmiştir?

b) Bu değişim insanların alışveriş alışkanlıkları hakkında ne gösterir?

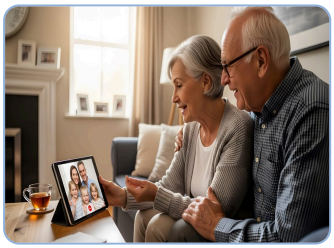
c) E-ticaretin yaygınlaşması küçük yerel esnafı nasıl etkileyebilir?

2 Fırsat mı, tehdit mi?

SB.7.2.1

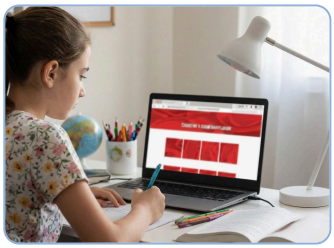
A

B

C

D

	Alan	Fırsat (olumlu etki)	Tehdit (olumsuz etki)
A			
B			
C			
D			

E · GÖRSEL OKUMA VE YORUMLAMA (DEVAM)

3 Zor günlerde yanında

SB.7.2.2

Görsel 1: Sel bölgesinde yardım

Görsel 2: Yardım kolilerinin hazırlanması

Görsel 3: Orman yangınından etkilenenler

a) Görsellerde hangi sorunlara karşı yardım yapıldığını ve bu sorunların bölgesel mi, küresel mi olduğunu yazınız.

b) Türkiye'nin din, dil ve ırk ayrımı yapmadan yardım etmesi hangi değerlerle açıklanabilir?

c) Türkiye'nin "yardım bekleyen değil, yardım beklenen" bir ülke olarak görülmesinin nedenleri neler olabilir?

F KARŞILAŞTIRMA ETKİNLİKLERİ

Benzerlikleri ve farklılıkları belirle; kavramları ölçütlere göre karşılaştır.

1 Bireysel mi, bölgesel mi, küresel mi?

SB.7.2.2

SORUNLAR

ders çalışırken dikkatini toplayamamak | Hazar Gölü'nün su seviyesinin kuraklıkla azalması | küresel ısınma | iki ülke arasında su paylaşımı krizi | arkadaşıyla küs olmak | küresel salgın hastalıklar | açlık | savaşlar

F · KARŞILAŞTIRMA ETKİNLİKLERİ (DEVAM)

Ölçüt	Bireysel Sorun	Bölgesel Sorun	Küresel Sorun
Örnekler (havuzdan)			
Kimleri etkiler?			
Nasıl çözülür?			

2 Küreselleşmenin iki yüzü

SB.7.2.1

Alan	Olumlu (fırsat)	Olumsuz (tehdit)
Ekonomi		
İletişim		
Sağlık		
Kültür		
Ulaşım		

3 Savaş ve terör

SB.7.2.2

Savaşın yıkıcı yüzü

Ölçüt	Savaş	Terör
Tanımı		
Sonuçları		
Ortak etkisi		

G ÖRNEK OLAY İNCELEME

Olayı dikkatle oku; nedenlerini, sonuçlarını ve bugüne mesajını değerlendir.

1 Çip krizi ve Emir'in telefonu

SB.7.2.1

Emir, biriktirdiği harçlığıyla yeni bir telefon almak istiyordu. Mağazaya gittiğinde istediği modelin stokta olmadığını, fiyatının da arttığını öğrendi. Satıcı, dünyanın başka bir ülkesindeki fabrikalarda yaşanan "çip krizi" nedeniyle telefon ve otomobil üretiminin yavaşladığını anlattı. Emir şaşırdı: "Binlerce kilometre uzaktaki bir fabrika benim telefonumu nasıl etkiliyor?"

Birbirine bağlı dünya

a) Emir'in sorusunun cevabını "kelebek etkisi" kavramıyla açıklayınız.

b) Bu olay küreselleşmenin hangi alandaki etkisine örnektir? Aynı alandan bir olumlu etki yazınız.

c) Ülkeler arasındaki ekonomik bağların güçlü olması neden hem avantaj hem risk oluşturur?

2 Karadeniz Tahıl Koridoru

SB.7.2.2

Karadeniz'de tahıl taşıyan bir gemi

Rusya-Ukrayna savaşı başladığında Karadeniz'deki tahıl taşımacılığı durdu. Dünyanın pek çok ülkesi buğday ve diğer tahılları bu bölgeden aldığı için büyük bir gıda krizi tehlikesi ortaya çıktı. Türkiye, savaşın başından beri tarafsızlığını koruyarak barış görüşmelerine ev sahipliği yaptı. Türkiye'nin arabuluculuğu ve BM Genel Sekreterinin katılımıyla Karadeniz'de tahıl trafiğini düzenleyen anlaşma İstanbul'da imzalandı.

G · ÖRNEK OLAY İNCELEME (DEVAM)

a) Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş neden yalnızca iki ülkeyi değil, bütün dünyayı ilgilendiren bir soruna dönüşmüştür?

b) Türkiye bu süreçte hangi rolü üstlenmiştir? Bu rolü yerine getirebilmesi için neden tarafsız olması gerekir?

c) Anlaşmanın dünya barışına ve insanlığa katkısı nedir?

3 Sınıf grubundaki haber

SB.7.2.1

Defne, sınıfın mesaj grubunda paylaşılan bir habere göre "yarın okulların tatil edileceğini" okudu. Haberi hemen ailesine ve başka gruplara da gönderdi. Akşam, okul müdürlüğünün resmî sayfasında böyle bir kararın olmadığı açıklandı. Haberin kaynağı belirsiz, tek bir sosyal medya hesabıydı.

Dijital dünyada bilgi

a) Defne'nin karşılaştığı durum hangi kavramla açıklanır?

b) Defne haberi paylaşmadan önce neler yapmalıydı? Üç adım yazınız.

c) İletişim teknolojilerinin gelişmesinin getirdiği diğer iki tehlikeyi yazınız.

H GÜNLÜK YAŞAMLA İLİŞKİLENDİRME

Öğrendiklerini kendi hayatına, ailene, okuluna ve çevrene taşı.

1 Evimdeki küresel izler

SB.7.2.1

Evinde kullandığın beş eşyanın ya da ürünün nerede üretildiğini etiketlerinden incele ve tabloyu doldur.

Eşya / ürün	Üretildiği ülke	Bu ürüne ulaşmamda küreselleşmenin etkisi

a) Tablona göre günlük hayatın küreselleşmeden nasıl etkileniyor?

2 Dijital okuryazarlık kontrol listem

SB.7.2.1

Genel ağda bir bilgiyle karşılaştığımda...	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
Kaynağın güvenilir olup olmadığını kontrol ederim.	☐	☐	☐
Bilgiyi resmî ya da farklı kaynaklarla karşılaştırırım.	☐	☐	☐
Doğruluğundan emin olmadığım bilgiyi paylaşmam.	☐	☐	☐
Kişisel bilgilerimi tanımadığım kişilerle paylaşmam.	☐	☐	☐
Ekran başında geçirdiğim süreyi sınırlar, ailemle yüz yüze vakit geçiririm.	☐	☐	☐

a) Listene göre geliştirmen gereken bir davranışı ve bunun için ne yapacağını yaz.

H · GÜNLÜK YAŞAMLA İLİŞKİLENDİRME (DEVAM)

3 Değerlerimi yaşatıyorum

SB.7.2.1

Kültürümüzü tanıtan etkinlikler

Ailenden bir büyüğünle konuş. Onun çocukluğunda oynanan bir oyunu, kullanılan ama bugün unutulmaya yüz tutmuş bir kelimeyi ve bir geleneği öğren.

Unsur	Öğrendiğim	Yaşatmak için yapabileceğim
Çocuk oyunu		
Unutulmaya yüz tutmuş kelime		
Gelenek / âdet		

4 Küçük adımlar, büyük etki

SB.7.2.2

Yeşil Vatan

Küresel ısınma ile mücadelede herkesin yapabileceği şeyler vardır. Bir hafta boyunca uygulayacağın bir plan hazırla.

Alan	Bu hafta yapacağım	Yaptım mı?
Sıfır atık / geri dönüşüm		
Enerji tasarrufu		
Su tasarrufu		
Doğaya sahip çıkma		

I PROBLEM ÇÖZME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Sorunu tanımla, nedenlerini bul, çözüm önerileri geliştir ve en uygununu seç.

1 Sınıfımıza yeni bir arkadaş geldi

SB.7.2.2

Savaş nedeniyle ülkesinden ailesiyle birlikte ayrılmak zorunda kalan Ahmet, sınıfınıza yeni katıldı. Türkçeyi az biliyor, teneffüslerde yalnız kalıyor. Bazı öğrenciler onu oyunlarına almıyor.

Dayanışma

1 **Sorunu tanımla** — Ahmet hangi güçlüklerle karşılaşıyor?

2 **Empati kur** — Ahmet'in yerinde olsaydın neler hissederdin?

3 **Çözüm önerileri geliştir** — Sen, sınıfın ve okul neler yapabilir?

4 **En uygun çözümü seç** — Hangisi en etkili olur? Neden?

I · PROBLEM ÇÖZME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (DEVAM)

2 Mahalle esnafı zorlanıyor DÜŞÜNDÜRÜCÜ

SB.7.2.1

Mahallenizdeki kırtasiyeci, insanların büyük çoğunluğu alışverişini genel ağ üzerinden yaptığı için müşteri sayısının azaldığından yakınıyor. Bir yandan e-ticaret insanlara ürün çeşitliliği ve uygun fiyat sunuyor, diğer yandan küçük esnaf zorlanıyor.

Bakış açısı	Bu durumu nasıl değerlendirir?
Tüketici (alışveriş yapan aile)	
Kırtasiye sahibi	
Mahalle sakinleri	

a) Hem tüketicinin hem de yerel esnafın kazançlı çıkacağı iki çözüm önerisi yazınız.

3 Okulumuzda yardım kampanyası

SB.7.2.2

Bir ülkede yaşanan sel felaketinin ardından okulunuzda yardım kampanyası düzenlenecek. Kampanyanın planını hazırla.

Kampanya planı	Bizim planımız
Kampanyanın adı	
Toplanacak yardımlar	
Yardımı ulaştıracak kurum ve nedeni	
Kampanyayı duyurma yolları	
Kampanyanın bize kazandıracağı değerler	

J ÇOKTAN SEÇMELİ TEST

Her sorunun yalnızca bir doğru cevabı vardır. Doğru seçeneği daire içine al.

1 Küreselleşme — KOLAY — SB.7.2.1

Aşağıdakilerden hangisi küreselleşmenin **sağlık** alanındaki olumsuz etkisine örnektir?

A) Yeni ilaçların hızla tüm dünyaya yayılması
B) Yerel bir hastalığın kısa sürede küresel salgına dönüşmesi
C) E-ticaretin yaygınlaşması
D) Yerel dillerin zayıflaması

2 Fırsat mı, tehdit mi? — ORTA — SB.7.2.1

> Hızlı ulaşım sayesinde turistler dünyanın farklı ülkelerine birkaç saatte ulaşabiliyor. Aynı ulaşım ağları sayesinde COVID-19 salgını da kısa sürede tüm dünyaya yayıldı.

Bu bilgilerden hangi sonuca ulaşılabilir?

A) Küreselleşme yalnızca olumsuz sonuçlar doğurur.
B) Ulaşımdaki gelişmeler turizmi azaltmıştır.
C) Aynı gelişme bir alanda fırsat, başka bir alanda tehdit olabilir.
D) Salgın hastalıklar yalnızca bölgesel bir sorundur.

3 Sorun türleri — ORTA — SB.7.2.2

Aşağıdakilerden hangisi **küresel** bir soruna örnektir?

A) Bir öğrencinin ders çalışırken dikkatini toplayamaması
B) İki ülke arasında yaşanan su paylaşımı krizi
C) Kuraklık nedeniyle bir gölün su seviyesinin azalması
D) Dünya'nın ortalama sıcaklığının artması

4 Türkiye'nin rolü — DÜŞÜNDÜRÜCÜ — SB.7.2.2

> • Gazze'ye "İyilik Gemileri" ile gıda ve ilaç gönderilmesi
> • Somali'de hastane kurulması
> • Rusya ile Ukrayna arasında Tahıl Koridoru Anlaşması'nın sağlanması

Bu örnekler Türkiye'nin dış politikasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisini **destekler**?

A) Yalnızca komşu ülkelerle ilgilendiğini
B) Girişimci ve insani bir dış politika izlediğini
C) Yardımları ekonomik çıkar için yaptığını
D) Küresel sorunları tek başına çözdüğünü

J · ÇOKTAN SEÇMELİ TEST (DEVAM)

5 Çevre sorunları ve çözümleri DÜŞÜNDÜRÜCÜ

SB.7.2.1

Aşağıdaki çevre sorunu–çözüm yolu eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

A) Karbon salınımının artması – Paris İklim Anlaşması gibi uluslararası iş birliği

B) Kaynakların hızla tükenmesi – Sıfır Atık Projesi ve bilinçli tüketim

C) Doğal çevrenin zarar görmesi – Yeşil Vatan gibi projeler

D) Küresel ısınma – Fosil yakıt kullanımının artırılması

K ÖZ DEĞERLENDİRME

Her ifadeyi oku ve sana uygun kutuyu işaretle.

Bu öğrenme alanında...	Başardım	Geliştirmeliyim
Küreselleşme ve "dev bir köy" kavramlarını açıklayabiliyorum.	☐	☐
Küreselleşmenin ekonomi, ulaşım, iletişim, sağlık, kültür ve çevre alanlarındaki etkilerini yorumlayabiliyorum.	☐	☐
Kelebek etkisi ve dezenformasyon kavramlarını örneklerle açıklayabiliyorum.	☐	☐
Kültürel yozlaşmaya karşı millî değerlerimizi korumanın önemini kavrıyorum.	☐	☐
Bireysel, bölgesel ve küresel sorunları ayırt edebiliyorum.	☐	☐
Türkiye'nin arabuluculuk, barış gücü, insani yardım ve kalkınma desteği rollerini örneklerle özetleyebiliyorum.	☐	☐
Mülteci krizleri ve iklim kriziyle mücadelede Türkiye'nin çalışmalarını açıklayabiliyorum.	☐	☐
AFAD, Türk Kızılay ve TİKA'nın görevlerini karşılaştırabiliyorum.	☐	☐

En çok zorlandığım etkinlik ve nedeni:

Bu föyden öğrendiğim en önemli şey:

CEVAP ANAHTARI

Öğretmen kullanımı içindir. Öğrenci sayfalarından ayrı çoğaltılmalıdır. Açık uçlu sorularda verilenler beklenen temel noktalardır; gerekçeli, farklı ama doğru yorumlar kabul edilmelidir.

Necip Döner

A · AÇIK UÇLU SORULAR

1. **a)** Ülkelerin, toplumların ve bireylerin ekonomi, kültür, sağlık, iletişim ve teknoloji alanlarında birbirine yaklaşması ve bütünleşmesi. **b)** Uçak: mesafeler kısalır, yolculuklar hızlanır. Çevrim içi görüşme: bilgi ve iletişim saniyeler içinde dünyaya yayılır. Liman/konteyner gemisi: dünyanın bir ucunda üretilen ürüne ulaşmak kolaylaşır. **c)** Fırsat: ticaret ve turizm artar. Tehdit: hastalıkların yayılma hızı ve karbon salınımı artar.
2. **a)** Genel olarak artmıştır (2016 ve 2020'deki düşüşler dışında). **b)** COVID-19 salgını. **c)** Dünyanın bir yerinde ortaya çıkan salgın ve ekonomik etkileri zincirleme olarak Türkiye dâhil tüm dünyanın ticaretini etkilemiştir.
3. **a)** Kültür. **b)** Olumlu: kültürel etkileşim ve hoşgörü artar. Tehlike: yerel dillerin zayıflaması, geleneklerin unutulması, kültürel tek tipleşme. **c)** Örf, âdet, dil ve geleneklerimizi yaşatmak; bilinçli tüketim yapmak.
4. **a)** Barışçı bir çizgide; barışı, dayanışmayı ve iş birliğini destekleyerek. **b)** Afetlerde arama-kurtarma ve insani yardım göndermek, savaş bölgelerindeki sivillere yardım ulaştırmak, komşularla diplomatik görüşmeler, BM barış gücüne destek, barış görüşmelerine ev sahipliği.
5. **a)** Savaş, çatışma, afet veya insan hakları ihlalleri nedeniyle yaşamı tehlikeye girdiği için ülkesini terk etmek zorunda kalan kişi. Nedenler: savaşlar, afetler, ekonomik sebepler, çevre sorunları, siyasi baskılar. **b)** Barınma, eğitim, temel ihtiyaçlar, sağlık, ekonomik sorunlar; ayrımcılık, önyargı, dışlanma. **c)** Geçici koruma ve barınma merkezleri, ücretsiz sağlık ve psikolojik destek, çocukların okula erişimi, yetişkinlere Türkçe kursları.
6. **a)** Fabrika dumanları, fosil yakıt kullanımı, ormanların yok edilmesi. **b)** Sıcaklık artışı, buzulların erimesi ve deniz seviyesinin yükselmesi, aşırı hava olayları, su ve gıda krizi, biyoçeşitlilik kaybı. **c)** Sınır tanımadığı ve tüm dünyayı etkilediği için uluslararası iş birliği gerekir. Türkiye: Paris Anlaşması'na taraf olması, 2053 net sıfır emisyon hedefi, Sıfır Atık, Yeşil Vatan, Mavi Vatan.

B · BOŞLUK DOLDURMA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
küreselleşme	kelebek etkisi	dezenformasyon	kültürel yozlaşma	Hyperloop	diplomasi	arabuluculuk	mülteci	soydaş	küresel ısınma

Artan kavramlar: **popüler kültür**, **empati**.

C · DOĞRU – YANLIŞ

No	Cevap	Yanlış ifadenin doğrusu
1	**Y**	Küreselleşme alışverişimizden sağlığımıza kadar günlük hayatımızın her detayını etkiler.
2	**D**	—
3	**D**	—
4	**Y**	Kesin yargılar doğru değildir; küreselleşmenin hem olumlu hem olumsuz yönleri vardır.
5	**D**	—
6	**Y**	Bölgesel sorunlar kişisel olarak çözülemez; bölge ve çevresindekilerin çabası, diplomasi ve diyalogla çözülür.
7	**Y**	Anlaşma İstanbul'da imzalanmıştır.
8	**D**	—
9	**Y**	Türkiye yardımlarını ekonomik çıkar için değil; vicdani sorumluluk, merhamet ve dünya barışına katkı için yapar.
10	**D**	—

D · EŞLEŞTİRME

a	b	c	d	e	f	AFAD	Kızılay	TİKA	BM
1	2	3	4	5	6	b	d	a	c

D1-g: Kişisel; alan ile örneğin uyumlu olması beklenir. **D3:** Arabuluculuk – Görsel 1 (Suriye barış görüşmeleri) · İnsani yardım – Görsel 2 (Pakistan sel felaketinde arama-kurtarma, Kızılay gıda kolileri) · Kalkınma desteği – Görsel 3 (Afrika'da su kuyuları, okul açma) · Mültecilere destek – Görsel 4 (geçici koruma, Türkçe kursları, sağlık hizmeti).

E · GÖRSEL OKUMA VE YORUMLAMA

1. **a)** 2022'den 2025'e her yıl artmıştır (yaklaşık %18,4'ten %21'e). **b)** İnsanlar alışverişlerini giderek daha çok genel ağ üzerinden yapmaktadır. **c)** Büyük şirketlerle rekabet edemeyen yerel ve küçük esnaf zarar görebilir.
2. A Ulaşım – mesafeler kısalır, turizm artar / karbon salınımı, hastalıkların hızlı yayılması. B İletişim – uzaktaki yakınlarla görüntülü konuşma / dezenformasyon, yüz yüze iletişimin azalması. C Kültür – farklı kültürleri tanıma, hoşgörü / kültürel yozlaşma. D İletişim / eğitim – bilgiye hızlı erişim, uzaktan eğitim / siber güvenlik riskleri, bilgi kirliliği (gerekçeli farklı eşleştirmeler kabul edilir).
3. **a)** Sel, yoksulluk/afet mağduriyeti, orman yangını; etki alanına göre bölgesel (iklim değişikliğiyle bağlantısı belirtilirse küresel de kabul edilir). **b)** Merhamet, empati, dayanışma, yardımlaşma, vicdani sorumluluk. **c)** Jeopolitik konumu, köklü tarihinden aldığı değerler, millî gelirine oranla dünyada en çok insani yardım yapan ülkeler arasında yer alması.

F · KARŞILAŞTIRMA

1. Bireysel: dikkat toplayamamak, arkadaşıyla küs olmak – bir kişiyi ya da az sayıda kişiyi etkiler – kişi kendisi ve sorun yaşadığı kişilerle çözer. Bölgesel: Hazar Gölü'nün su seviyesinin azalması, su paylaşımı krizi – belirli bir bölgedeki insanları etkiler – bölge ve çevresindekilerin çabası, diplomasi ve diyalog. Küresel: küresel ısınma, salgınlar, açlık, savaşlar – dünyanın birçok ülkesini etkiler – uluslararası iş birliği.
2. Ekonomi: ürün çeşitliliği, düşen fiyatlar, e-ticaret / yerel esnafın zarar görmesi, krizlerin yayılması. İletişim: bilgiye hızlı erişim / dezenformasyon, siber suç, yüz yüze iletişimin azalması. Sağlık: tedavi ve ilaçların yayılması, yardımlaşma / salgınların hızlı yayılması. Kültür: etkileşim ve hoşgörü / yerel dil ve geleneklerin kaybı. Ulaşım: mesafelerin kısalması, ticaret ve turizm / karbon salınımı, hastalıkların yayılması.
3. Savaş: devletler veya topluluklar arasında diplomasiyle çözülemeyen sorunlarda başvurulan silahlı çatışma – can ve mal kaybı, altyapının zarar görmesi, göçler. Terör: korku ve güvensizlik ortamı oluşturmak için başvurulan örgütlü şiddet – masum insanların hedef alınması, korku ve panik, bozulan huzur. Ortak: can ve mal kaybı, zorunlu göçler; sorunu yaşandığı yerin ötesine taşıması.

G · ÖRNEK OLAY İNCELEME

1. **a)** Ülkelerin ekonomileri birbirine bağlı olduğu için bir ülkedeki üretim sorunu zincirleme olarak dünyadaki telefon ve otomobil üretimini etkiler. **b)** Ekonomi; ürün çeşitliliğinin artması, rekabetle fiyatların düşmesi, e-ticaret. **c)** Avantaj: ürünlere kolay ulaşım, ticaretin artması; risk: krizlerin hızla tüm dünyaya yayılması.
2. **a)** Bölgeden tahıl alan pek çok ülke etkilendiği için küresel gıda (açlık) krizi tehlikesi doğmuştur. **b)** Arabuluculuk; tarafların güvenini kazanmak ve onları aynı masada buluşturabilmek için. **c)** Küresel gıda krizinin önlenmesine katkı sağlamış, tarafları diyaloğa yöneltmiştir.
3. **a)** Dezenformasyon (bilgi kirliliği, yalan haber). **b)** Kaynağı kontrol etmek, resmî kaynaklarla (okul, Millî Eğitim Müdürlüğü) karşılaştırmak, emin olmadan paylaşmamak. **c)** Siber güvenlik riskleri, yüz yüze iletişimin zayıflayarak yalnızlaşma.

H · GÜNLÜK YAŞAMLA İLİŞKİLENDİRME

Kişisel cevaplardır. H1'de ürünlerin farklı ülkelerden gelmesinin küresel ticaretle ilişkilendirilmesi; H2'de dijital okuryazarlık davranışlarının fark edilmesi; H3'te millî değerlerin korunmasına yönelik uygulanabilir önerilerin yazılması; H4'te sıfır atık, enerji ve su tasarrufu gibi somut davranışların planlanması beklenir.

I · PROBLEM ÇÖZME

1. Güçlükler: dil engeli, yalnızlık, dışlanma, önyargı, yeni ortama uyum. Öneriler: onu oyunlara katmak, Türkçe öğrenmesine yardım etmek, akran desteği, rehberlik servisiyle iş birliği. Empati ve dayanışma vurgusu beklenir.
2. Tüketici: çeşit ve uygun fiyat; esnaf: rekabet edememe; mahalle: yerel ekonominin zayıflaması. Öneriler: yerel esnafın da genel ağdan satış yapması, mahalleden alışverişin desteklenmesi gibi gerekçeli çözümler kabul edilir.
3. Plan değerlendirmesi: ihtiyaca uygun yardım seçimi, kurumun görevine uygun seçilmesi (AFAD, Kızılay vb.), dayanışma ve empati değerlerinin belirtilmesi.

J · ÇOKTAN SEÇMELİ TEST

Soru	1	2	3	4	5
Cevap	B	C	D	B	D
Düzey	Kolay	Orta	Orta	Düşündürücü	Düşündürücü

Çeldirici notları:

1. A sağlıktaki olumlu etki; C ekonomi, D kültür alanıyla ilgilidir.
2. Metin aynı gelişmenin hem fırsat hem tehdit olabileceğini gösterir; kesin yargılar (A) yanlıştır.
3. A bireysel; B ve C bölgesel sorunlardır.
4. Türkiye yardımları ekonomik çıkar için değil, insani amaçla yapar; küresel sorunlar tek başına çözülemez.
5. Fosil yakıt kullanımı küresel ısınmanın nedenlerindendir, çözümü değildir.

K · ÖZ DEĞERLENDİRME

Puanlanmaz. "Geliştirmeliyim" işaretlenen maddeler için ilgili konu notunun tekrar edilmesi önerilir.